
PIENIĄDZE W CZORAJ I DZIŚ, CZYLI O TYM, DLACZEGO \$100 W 1940 ROKU WARTO BYŁO WIĘCEJ NIŻ \$2200 DZISIAJ

O EKONOMII I GOSPODARCE INACZEJ, DR MATEUSZ BENEDYK

PIENIĄDZE W CZORAJ I DZIŚ, CZYLI O TYM, DLACZEGO \$100 W 1940 ROKU WARTO BYŁO WIĘCEJ NIŻ \$1800 DZISIAJ

- Po co nam pieniądz?
- Jakie są jego formy?
- Co decyduje o sile nabywczej pieniądza?
- Jak państwo ingeruje w sferę pieniądza i bankowości?
- Dlaczego państwo tak robi?
- Jakie są tego skutki?
- Czy jesteśmy skazani na obecny system?

PO CO NAM PIENIĄDZ?

- Barter: problem podwójnej zbieżności potrzeb
- Środek wymiany
- Pieniądz – powszechny środek wymiany
- Pieniądze rynkowe – dlaczego takie?
- Skutki istnienia pieniądza – większy podział pracy, kalkulacja ekonomiczna, finanse

JAKIE SĄ JEGO FORMY?

- Gotówka, pieniądź właściwy – monety, sztaby
- Substytuty pieniądza – produkty bankowe: banknoty, depozyty bankowe
- Bankowość – usługi kasowe plus pośrednictwo finansowe

CO DECYDUJE O SILE NABYWCZEJ PIENIĄDZA?

- Dobra konsumpcyjne – wartościowanie
- Czynniki produkcji – wycena
- Skąd bierze się cena pieniądza?
- Zgłaszamy popyt na pieniądz, bo mamy wyobrażenie o wachlarzu dóbr i usług, które możemy kupić za jednostkę pieniądza
- Teoremat regresji – Ludwig von Mises

CO DECYDUJE O SILE NABYWCZEJ PIENIĄDZA?

- Determinanty siły nabywczej pieniądza:

- Zasób pieniądza – zasada malejącej użyteczności krańcowej
- Popyt na salda gotówkowe

Popyt na pieniądz nie jest nieograniczony – popyt na pieniądz nie jest popytem na majątek

- Zmiany siły nabywczej pieniądza – inflacja/deflacja

JAK PAŃSTWO INGERUJE W SFERĘ PIENIĄDZA I BANKOWOŚCI?

- Dawniej: pieniądz kruszcowy – psucie monety
- Później: pierwsze banki centralne. Po co? Dług publiczny
- Regulacje bankowości:
 - ☐ Bariery wejścia
 - ☐ Regulacje kapitałowe
 - ☐ Ubezpieczenia depozytów
- Polityka pieniężna
- Pusty pieniądz dekretowy – banknoty stają się gotówką

PUSTY PIENIĄDZ DEKRETOWY – BANKNOTY STAJĄ SIĘ GOTÓWKĄ

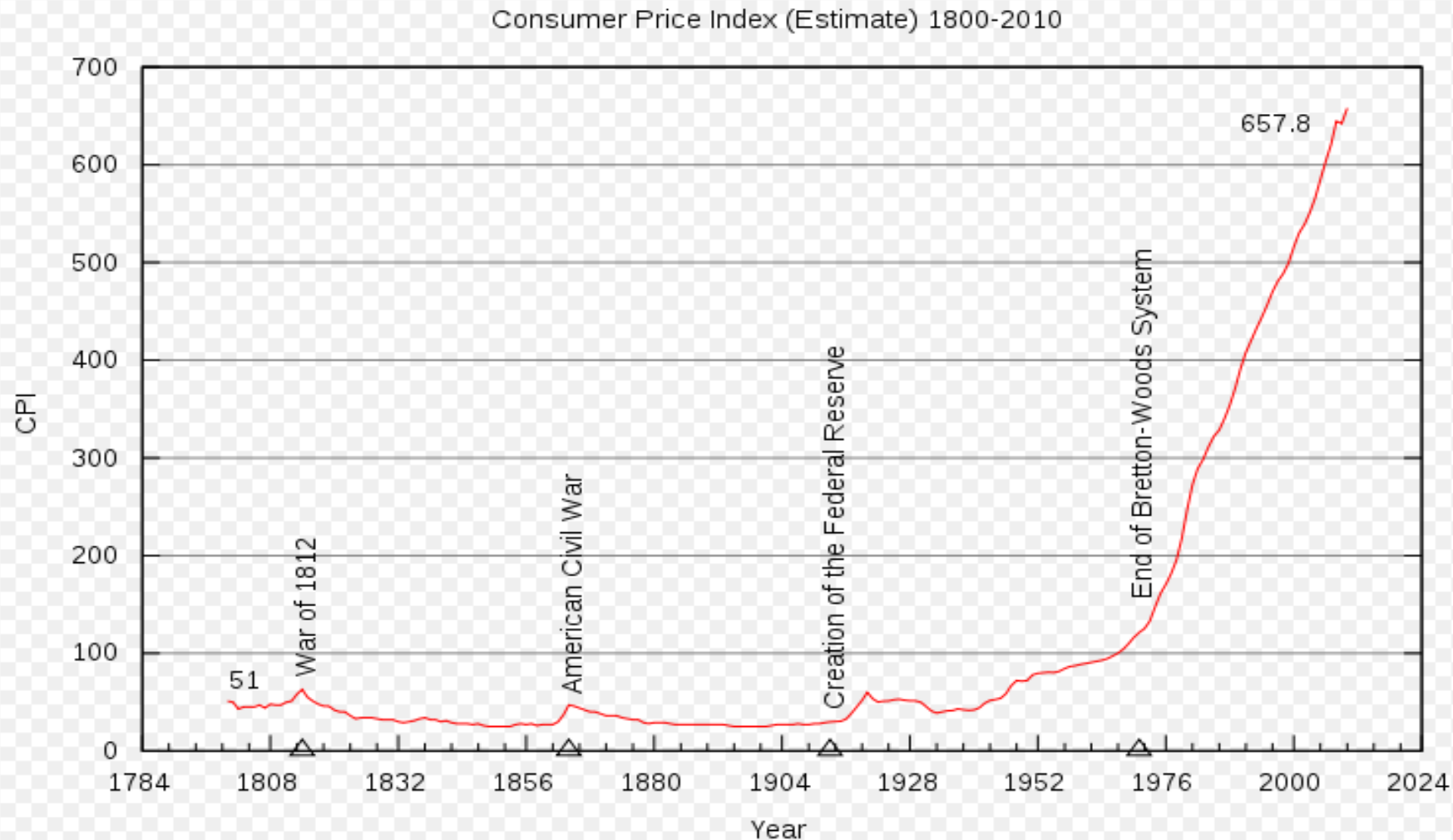
Nixon closes Gold Window
August 15th, 1971

DLACZEGO PAŃSTWO TAK ROBI?

- Pieniądz rynkowy: kajdany na rząd
- Pusty pieniądz dekretowy – łatwiejsze finansowanie długu, większa inwigilacja
- Późniejsze racjonalizacje: makroekonomiczna polityka stabilizująca

JAKIE SĄ SKUTKI INTERWENCJI PAŃSTWA?

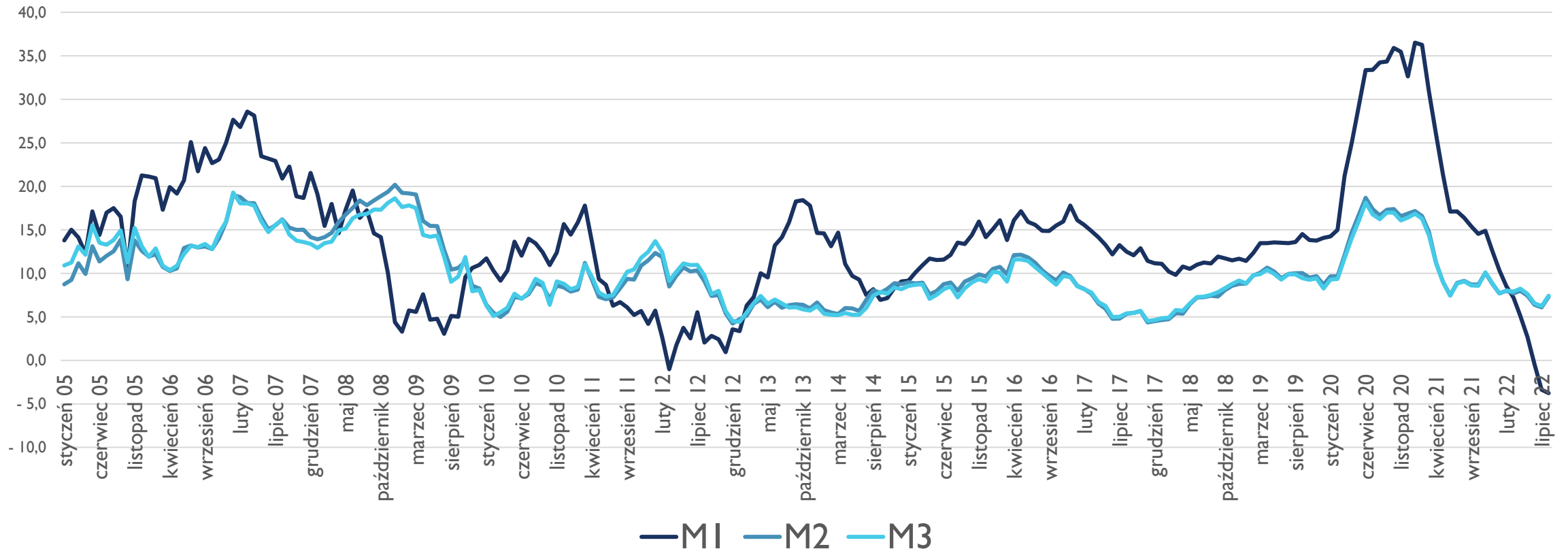
PO PIERWSZE – INFLACJA

JAKIE SĄ SKUTKI INTERWENCJI PAŃSTWA?

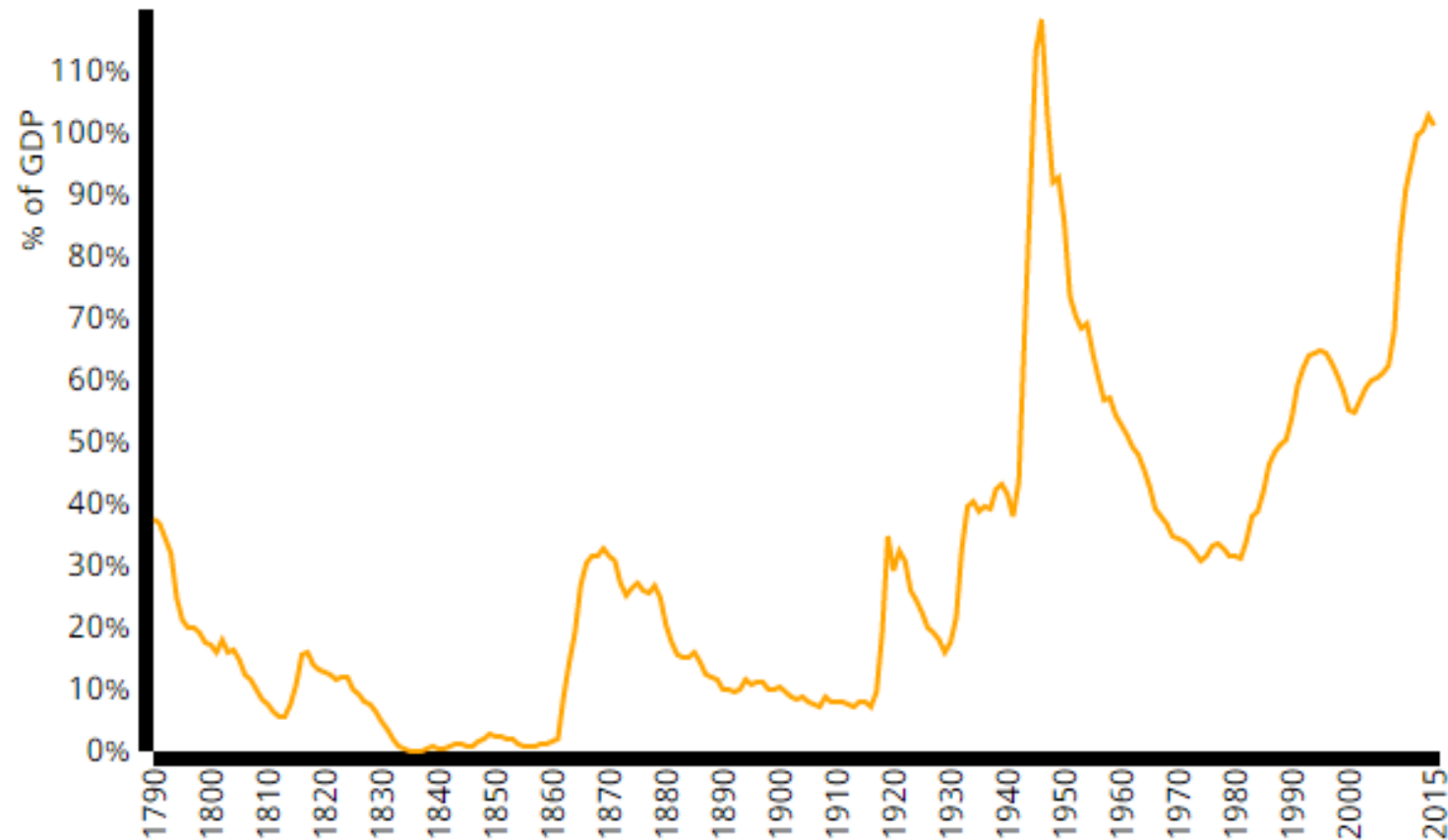
PO PIERWSZE – INFLACJA

Dynamika agregatów monetarnych w Polsce (w proc.)

JAKIE SĄ SKUTKI INTERWENCJI PAŃSTWA? PO DRUGIE – EKSPLOZJA DŁUGU

U.S. Government Debt, 1790-2015

JAKIE SĄ SKUTKI INTERWENCJI PAŃSTWA?

PO TRZECIE – DŁUGOTRWAŁE KRYZYSY GOSPODARCZE

- Pierwszy długotrwały kryzys z wysokim bezrobociem – Wielki Kryzys 1929 r. – pierwszy któremu próbowano zaradzić polityką stymulacji fiskalnej i pieniężnej
- Wcześniejsze kryzysy w USA – bardziej płytkie – powrót do produkcji sprzed kryzysu szybciej, niż odkąd działa bank centralny

JAKIE SĄ SKUTKI INTERWENCJI PAŃSTWA? PO CZWARTE – UTRUDNIENIA WE WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ

- Złoto, srebro – globalne pieniądze
- Obecnie świat jest pofragmentowany – zawieranie transakcji w obcych walutach możliwe, choć kosztowne
- Mniej handlu, mniej przepływów kapitału

CZY JESTEŚMY SKAZANI NA OBECNY SYSTEM?

Alternatywy

- Światowe banki centralne – np. EBC
 - Korzyść dla handlu i zwykłego człowieka
 - Jeszcze większa pokusa nadużyć
- Powrót do szlachejnych kruszców
 - Odgórnie – nowy system z Bretton Woods; Państwo Islamskie
 - Oddolnie – legalizacja obrotu srebrem i złotem, znoszenie podatków od takiego obrotu
- Kryptowaluty